

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC
Agenția Elvețiană pentru
Dezvoltare și Cooperare

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

 Trimbos
Moldova
Sănătate mintală accesibilă în comunitate

MENSANA
Suport pentru reforma serviciilor
de sănătate mintală în Moldova

sănătate mintală în contextul asistenței medicale primare

Al IV-lea Congres al medicilor de familie din Republica Moldova

16 mai 2018, Chișinău

Diana Stanculeanu
dianastanculeanu@gmail.com

- ▶ Medicul de familie – poarta de intrare preferată de către cei mai mulți părinți pentru a “introduce” copilul cu dificultăți în sistemul de îngrijiri de sănătate, indiferent de natura dificultății;
- ▶ În ceea ce privește dificultățile de sănătate mintală, stigma acționează ca o frână semnificativă în accesarea unui serviciu specializat.
- ▶ ↓↓

▶ **Acces redus și / sau întârziat al copiilor la serviciile de care au nevoie**

- ▶ În medie, părinții au nevoie de 6 luni – 3 ani până a cere direct ajutor de specialitate
- ▶ 1 din 5 copii au dificultăți emoționale și comportamentale manifeste înainte de a împlini 6 ani (UNICEF)
- ▶ Doar 25% dintre aceștia sunt referiți către un serviciu specializat de sănătate mintală

▶ **Ce știm însă?**

- ▶ Un procent semnificativ superior de copii ajunge măcar o dată în cabinetul medicului de familie
- ▶ Accesarea medicului de familie nu este însoțită de rușine socială
- ▶ Medicul de familie reprezintă un profesionist în care părintele **are încredere** și în preajma căruia **se simte mult mai confortabil**, comparativ cu profesionistul de sănătate mintală (medic psihiatru, psiholog clinician, psihoterapeut)

- ▶ Aceste variabile emoționale – **încrederea, confortul emoțional, starea de siguranță**, influențează în mod hotărâtor starea de pregătire a părintelui pentru a primi recomandări terapeutice și/ sau referire către un serviciu specializat.
- ▶ Palierul asistenței primare devine esențial pentru:
 - ▶ identificarea precoce a semnelor/ riscurilor pentru cele mai frecvente dificultăți de sănătate mintale ale copiilor și adolescenților;
 - ▶ oferirea de mesaje corecte care să îi ajute pe părinți să diferențieze între riscuri, semne de alertă valide versus comportamente/ manifestări emoționale dificile, provocatoare, dar care aparțin tabloului de dezvoltare nu tabloului clinic;

► Autism

- ! Copil cu autism VS Copil autizat
- Afectarea severă a comunicării și funcționării sociale (lipsa zâmbetului social, a contactului vizual, lipsă de interes față de mediul înconjurător în etapa de vârstă dominată de nevoia de explorare etc.)
- Screening 18 luni

► ADHD

- ! ADHD VS Hiperkinezie fiziologică (nu punem diagnostic înainte de 3 ani)
- Instabilitate atențională, însoțită de dificultăți de învățare, în activități deopotrivă plăte sau care necesită efort
- Impulsivitate crescută
- ! Fete VS Băieți

► Tulburările de anxietate

- Una dintre cele mai frecvente tulburări de sănătate emoțională în rândul copiilor și adolescenților
- ! Aspecte ale dezvoltării emoționale în perioada preșcolară (intensitatea emoțională ridicată; frică VS anxietate)
- ! Debutul plângerilor somatice după vârsta de 6-7 ani
 - Contextul în care apar? Factori declanșatori?
 - Durabilitate în timp?
- ! Prezența profilului anxios la nivelul părintelui (îngrijorări excesive, întrebări numeroase, nevoia de securizare extrem de crescută, căutarea de simptome acolo unde nu sunt etc.)

► Depresia

- Retragere socială, iritare marcată, simptome somatice de neexplicat
- Cu cât copilul este mai mic, cu atât crește probabilitatea ca factorii cauzali să fie în contextul de viață al copilului – Rezolv contextul, nu copilul!
- ! Depresia în rândul părinților
 - 1 din 4 adulți va primi un diagnostic de depresie de-a lungul vieții
 - Depresia părintelui, dublează riscul de depresie la nivelul copiilor

► Tulburările de comportament alimentar

- ! Flexibilizarea unor convingeri educaționale culturale
 - “Gras și frumos”
 - “Pap tot din farfurie”
 - “Dacă nu mănânci, o superi pe mama”
 - “Să mâncăm ceva dulce ca să ne simțim mai bine”
- Fluctuații de greutate semnificative (+/- 5% din greutatea corporală în decurs de 4 săptămâni)
- Obiceiuri alimentare
- Perfecționism în familie
- Co-morbidități

► Abuzul și neglijarea copiilor

- Nu este diagnostic dar este premisă pentru dezvoltarea a numeroase tulburări de sănătate mintală în rândul copiilor
- Acceptare culturală, “unde dă mama crește”
- ! Obligativitatea raportării
- Migrația economică – mulți copii rămași singuri, în urmă

Întrebări?

Vă mulțumesc! □